

Vanlig jordbruksproduksjon

Presentasjon av prosjekt

Kompetansesamling for kommunene 17. september 2019

Ingrid Knotten Haugberg, landbruksavdelingen

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Bakgrunn

- Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd § 2: «Vanlig jordbruksproduksjon» er et grunnvilkår
- Mange varselmeldinger til saksbehandler i både gammelt (Wespa) og nytt (eStil PT) fagsystem
- Ingen klager til Fylkesmannen på avslag pga. ikke oppfylt vilkår
- Blir vilkåret om vanlig jordbruksproduksjon fulgt opp på tilfredsstillende måte?
- Vi trenger mer kunnskap!

Bakgrunn - varselmeldinger

Varselmelding	Antall foretak som søkte i koden(e)	Antall foretak med varsel i 2018	Andel foretak med varsel
Gjennomsnittlig slaktevekt og/eller antall lam pr. søye/kje pr. geit (36) er lav	554	252	45,5 %
Avdrått pr. melkegeit er lav	17	5	29,4 %
Avdrått pr. melkeku er lav	150	15	10,0 %
Foretaket har grovfôrareal, men ikke dyr eller grovfôrsalg	1526	3	0,2 %
Foretaket har innmarksbeite, men ikke grovfôr dyr	1023	47	4,6 %
Foretaket har geit, men ikke søkt om beite-/utmarksbeitetilskudd	55	5	9,1 %
Foretaket har søyer, men ikke søkt om beitetilskudd	518	18	3,5 %
Foretaket har søyer, men ikke søkt om utmarksbeitetilskudd	518	124	23,9 %
Foretaket har ku, men ikke søkt om beite-/utmarksbeitetilskudd	150	2	1,3 %
Foretaket har øvrige storfe, men ikke søkt om beite-/utmarksbeitetilskudd	516	9	1,7 %

Bakgrunn – avslag pga. ikke vanlig jordbruksproduksjon i 2018

- Én sak der det ikke ble utbetalt produksjonstilskudd for sau pga. at foretaket ikke leverte lam til slakt. Avslaget pga. ikke vanlig jordbruksproduksjon er imidlertid feilaktig ført som avkorting.
- Noen stikkprøver viser enkelte vurderinger av vanlig jordbruksproduksjon i vedtaksbrevene, men slett ikke alle

Bakgrunn- hypoteser

- Kommunene følger i liten grad opp varselmeldingene i fagsystemet
- Kommunene finner ikke grunn til å bruke tid på varselmeldingene
- Forvaltningen har problemer med å definere hva som er «vanlig jordbruksproduksjon»

- Tilskudd utbetales til foretak som har en så ekstensiv produksjon at de ikke fyller vilkåret om vanlig jordbruksproduksjon

Mål med prosjektet

- Få oversikt over og kunnskap om nåsituasjonen
- Gi kommunal forvaltning bedre grunnlag for å vurdere vilkåret om «vanlig jordbruksproduksjon» ved saksbehandling
- Gi Landbruksdirektoratet innspill til bedre verktøy til å håndtere «vanlig jordbruksproduksjon» gjennom endringer i rapporter og varselmeldinger

Overordnet:

- Sørge for at offentlige tilskuddsmidler blir forvaltet i tråd med regelverket

Eksempler - eksisterende statistikk

Tine - Statistikk-samling fra Ku- og Geitekontrollen:

År	Årskyr pr buskap	Kg melk pr årsku
Year	Cow eq. per herd	Kg milk pr cow eq.
1998	13,5	6 200
1999	14	6 108
2000	14,4	6 094
2001	14,7	6 078
2002	15,3	6 190
2003	15,9	6 314
2004	16,3	6 469
2005	16,7	6 541
2006	17,7	6 586
2007	18,7	6 757
2008	19,8	6 921
2009	20,5	7 057
2010	21,4	7 125
2011	22,1	7 132
2012	23,6	7 303
2013	24,2	7 435
2014	24,8	7 599
2015	25,7	7 748
2016	26,3	7 805
2017	26,7	7 797
2018	27,8	7 987

Animalia – årsmeldinger sauekontrollen:

Rase	Antall slakt	Slaktevekt, kg
Norsk kvit sau	383 579	20,1
Kvit Spælsau	46 944	18,3
Gammalnorsk spælsau	21 903	14,9
Farga spælsau	13 481	17,3
Norsk pelssau	11 348	17,5
Texel	7 274	19,0
Gammelnorsk sau	6 452	11,6
Suffolk	5 897	18,0
Nor-X	5 029	19,1
Blæset	4 553	18,2
Dala	3 689	18,0
Sjeviot	3 670	17,9
Ukjent rase	3 345	18,4
Rygja	3 314	17,4
Svartfjes	2 461	15,4
Grå trønder	2 447	16,4
Steigar	1 747	17,7
Charollais	1 487	18,6
Fuglestadbroket	1 192	17,9
Landet	532 428	19,3

Eksempel – Analyse kornproduksjon

- Kornoppgaver sammenholdt med omsøkt kornareal
 - Analyser for alle foretak i hele landet
 - Lang tidsserie
- utfordringer med korn:
 - Kornoppgaven klar først ett år etter vekstsesongen/søknadsåret
 - Regionale og lokale forskjeller i vekstvilkår
 - Stor forskjell mellom «gode kornår» og dårlige
- Løsning:
 - Se på foretakets gjennomsnittsproduksjon over flere år
 - Be om leveransedata fra søknadsåret

Eksempel - kornanalyse

Vestfold 2015:

Orgnr	Navn	Kornavling kg/dekar
997439333		3
969117584		16
977372526		20
969557398		20
991760865		21
995855445		22
984756542		24
986391304		29
969931842		31
969923416		33
991441166		35
869272132		43
978711391		44
969204223		54
988624985		72
970078940		79
977340276		86
974272350		96
995232286		105
987742011		105
981153596		105
969770377		119
997706285		120
969117207		120
869168572		123
969118084		131
969117134		135
882184692		138
971131837		138
969117541		143

Telemark 2015:

Orgnr	Navn	Kornavling kg/dekar
970284346		52
969471620		61
984799209		79
970295275		118
954325482		121
976433262		122
976940911		128
969442310		139
885574882		158
892154392		161
990365237		165
898226492		165
996488705		166
971205504		170
984445873		171
969151588		174
886895372		178
969786281		181
887129932		181
969151693		182
981170911		187
980643859		188
982687306		192
994310917		194
979262760		195
969176130		197
988751804		199
969279797		201
987454253		205
980431967		206

Vestfold:

Orgnr	Navn	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt
888541292		8											8
969558076				15									15
987113219									17				17
969773511				19									19
870078862		20											20
876337282				22									22
995855445												22	22
984756542												24	24
985762988										27			27
969923416												33	33
991441166												35	35
969117371		36	42	79		19	64	47	13	12	21		37
969273519											39		39
970586989			41										41
969272830			43										43
981885406				45									45
969771217		50											50
884357322									95	12	67		58
969931834			61										61
986391304											93	29	61
984046138								65					65
969561158										65			65
969273713		122						62	24				69
989752928						72							72
998525241										73			73
974352966		75											75
992658665							76						76
984351429				76									76
945112557		20	140	49	169		26	76					80

Telemark:

Orgnr	Navn	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Gj.snitt
983617247										23			23
969100649		54											54
999659209										73			73
969441748							90	68					79
970569928		104	160	161	83	63	7	14					85
969249936						9	64	174	87	77	107		86
969567474								93					93
969564831			98										98
969778211		99											99
969442310		118	153	112	107	123	87	82	37		46	139	100
970212841		171	125	8									101
945958405					103								103
885574882										58	93	158	103
986648585					134	81	88	69	149				104
897929392									93	74	152		106
969368552		71	74	108	158	121	112						107
974422336			72	147									110
969566540								111					111
987958561										113			113
977221900			116	113									115
969176041		115											115
969102269		116											116
969782553										123			123
971289848					125								125
980579131								57	195				126
970560009				143				112					127
987862971				134									134
956888808		138											138
970552197		153	144	250	130	123	62	106					138

Fordeling av foretakene etter arealstørrelse og kornavling

Antall kornforetak i 07 VESTFOLD i 2014								
Grupper	<200 kg/dekar	200-300 kg/dekar	300-400 kg/dekar	400-500 kg/dekar	500-600 kg/dekar	600-700 kg/dekar	>700 kg/dekar	Totalt
<101 dekar	18	49	83	83	42	20	11	306
101-200 dekar	8	24	71	138	61	25	4	331
201-300 dekar	-	8	36	49	40	14	1	148
301-500 dekar	2	3	27	42	45	12	4	135
501-700 dekar	-	-	8	18	13	7	1	47
701-1000 dekar	-	2	1	6	9	2	-	20
1001-1500 dekar	-	-	1	1	4	3	-	9
1501-2000 dekar	-	-	1	1	1	1	-	4
>2000 dekar	-	-	1	1	-	-	1	3
Totalt	28	86	229	339	215	84	22	1 003

Antall kornforetak i 08 TELEMARKE i 2014								
Grupper	<200 kg/dekar	200-300 kg/dekar	300-400 kg/dekar	400-500 kg/dekar	500-600 kg/dekar	600-700 kg/dekar	>700 kg/dekar	Totalt
<101 dekar	7	43	81	54	16	3	1	205
101-200 dekar	4	15	47	34	6	2	1	109
201-300 dekar	2	7	11	18	11	2	-	51
301-500 dekar	1	1	9	11	1	2	-	25
501-700 dekar	1	1	5	3	1	-	-	11
701-1000 dekar	-	3	2	-	1	-	-	6
1001-1500 dekar	-	-	-	-	-	-	-	-
1501-2000 dekar	-	-	-	-	-	-	-	-
>2000 dekar	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	15	70	155	120	36	9	2	407

Vestfold:

Arealgrupper	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Snitt
<101 dekar	406	336	353	428	317	431	322	362	290	412	422	371
101-200 dekar	445	349	380	455	342	466	357	383	310	443	461	398
201-300 dekar	480	353	420	483	365	484	367	425	326	460	524	423
301-500 dekar	457	361	405	485	357	488	369	440	334	481	526	426
501-700 dekar	466	380	401	494	346	506	374	422	359	501	530	429
701-1000 dekar	513	372	442	511	362	496	401	427	357	493	547	446
1001-1500 dekar	507	353	449	553	388	485	436	468	401	552	576	469
1501-2000 dekar	496	299	397	409	335	506	348	453	307	483	501	424
>2000 dekar	619	356	524	599	392	594	456	407	379	511	717	502
Snitt	442	349	383	458	341	464	353	395	315	446	477	400

Gjennomsnitts-
avlinger
kg/dekar

Telemark:

Arealgrupper	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Snitt
<101 dekar	360	317	299	369	303	381	246	324	268	373	413	332
101-200 dekar	365	326	318	385	310	398	244	333	262	384	421	342
201-300 dekar	386	328	319	398	319	395	260	367	284	414	479	360
301-500 dekar	394	340	317	382	331	397	246	386	297	418	508	362
501-700 dekar	416	362	359	428	351	424	247	395	285	367	551	378
701-1000 dekar	-	-	374	409	285	360	291	345	317	356	474	370
1001-1500 dekar	545	348	487	-	370	-	114	-	-	-	-	373
1501-2000 dekar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
>2000 dekar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Snitt	367	323	309	378	310	389	247	337	272	383	433	341

Planlagte analyser - sau

- FM analyserer produksjonsnivået i Vestfold og Telemark på fylkesnivå og kommunenivå:
 - Sammenstilling av slakteleveranser og omsøkt/godkjent antall søyer (FM)
 - Gjennomsnittlig slaktevekt (FM)
- Landbruksdirektoratet utvikler rapport om vanlig jordbruksproduksjon i eStil PT:

Godkjent antall søyer pr. 1.3.2019	Godkjent antall lam på beite	Antall slakta lam	Kg slakta lam	Gjennomsnittlig slaktevekt lam	Antall levende lam (på beite) per søye	Antall slakta lam per søye	Kg lammeslakt per søye	Gjennomsnittlig slaktevekt lam i fjor	Antall levende lam per søye i fjor	Antall slakta lam per søye i fjor
30	50	40	450	11,25	1,666666667	1,333	15	12,5	1,9	2,03
45	63	50	460	9,2	1,4	1,111	10,22222222	10,2	1,8	1,75

Planlagte analyser – melkeku, melkegeit, ammeku, ammegeit

- FM analyserer produksjonsnivået i Vestfold og Telemark på fylkesnivå og kommunenivå:
 - Sammenstilling av melkeleveranser og godkjent antall kyr/geiter (FM)
 - Sammenstilling av slakteleveranser og godkjent antall kyr/geiter

Hva er «vanlig» jordbruksproduksjon?

- Landbruksdirektoratet:
 - «Vurderes ut fra jordbruksfaglig skjønn»
 - «God agronomisk praksis og godt husdyrhold»
 - «Næringsmessig preg»
 - Leveransene skal stå i samsvar med antall dyr, eller størrelsen på arealet, det søkes tilskudd for
 - Krav melkeku: Minst 50 % av gjennomsnittsavdrått pr. ku pr. år i landet
 - Krav melkegeit: Minst 50 % av gjennomsnittsavdrått pr. geit pr. år i landet
 - Krav sau:
 - Gjennomsnittlig slaktevekt pr. lam minst 70 % av landsgjennomsnittet
 - Antall lammeslakt pr. søye minst 70 % av landsgjennomsnittet
 - Arealer er vanskeligere å vurdere...

Forventninger til kommunene

- Kommunen vurderer vanlig jordbruksproduksjon ved saksbehandlingen
- Minimumskrav: Ta stilling til varselmeldingene som genereres i fagsystemet
- NB! Let først etter «plausibel» forklaring:
 - Se på foretakets produksjon over tid
 - Sykdom eller utvidelser i besetningen kan påvirke produksjonsnivået
 - Produkter solgt utenom godkjent omsetningsledd og foredlede produkter kommer ikke frem i Leveransedatabasen
 - Avdråttene kan variere mellom raser
 - Ta hensyn til geografiske variasjoner
 - Produkter brukt i egen produksjon (hjemmemalt korn til fôr) blir ikke rapportert

Eksempel fra en kommune

Slik kan det gjøres!

- Kommentar til dokument lastet opp i eStil PT:
 - Vedlagt er kommentar til kontroll av dyretal i samband med at det var gjeve eitt varsel om låg produksjon
- Kommunen har:
 1. Trukket ut til kontroll
 2. Bedt om dokumentasjon på dyretall
 3. Vurdert opplysninger om mulige årsaker til lav avdrått
 4. Vurdert godkjent dyretall opp mot produksjon og beregnet foretakets avdrått
 5. Rådet foretaket til å øke produksjonen
 6. Gitt klar melding om at produksjonsøkning må til for at det skal kunne gis produksjonstilskudd neste år

Fremdrift i prosjektet

- Høsten 2019:
 - Kommunen legger inn kommentar for alle søknader med varselmeldinger
Tre muligheter:
 - i fanen «Kommentar/dialog» - ikke synlig for søker
 - i fanen «Behandling» – under «Begrunnelse for vedtak»
 - i eget dokument til søker som lastes opp som vedlegg
- Vinteren 2020:
 - Analyser av produksjonene i Vestfold og Telemark (FM)
 - Faglige vurderinger (FM og «referansekommuner»)
 - Hvor skal listen ligge?
 - Hvor mange år skal ligge til grunn for konklusjonen «ikke vanlig»?
 - Forskjeller mellom de ulike kommunene
 - Tilbakemeldinger til og samarbeid med Landbruksdirektoratet (FM)
 - Informasjon til bøndene(?)

God produksjon er
bærekraftig.

Lykke til med arbeidet med
vanlig jordbruksproduksjon.

Ingrid Knotten Haugberg
Produksjonstilskudd og skog
fmveikh@fylkesmannen.no
33 37 23 57

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark